GEMEENTE MOERDIJK

ACCOUNTANTSVERSLAG OVER HET BOEKJAAR 2020

Astrium Overheidsaccountants B.V.
Edelgasstraat 57, 2718 SX Zoetermeer
www.**astrium**.nl

Tel: (079) 36 23 613
Fax: (079) 361 57 77

IBAN NL10RABO0322622360
BTW nr. NL810591625B01
info@astrium.nlKVK: 34168056

INHOUDSOPGAVE

1. UITGANGSPUNTEN VAN DE CONTROLE 3
2. MANAGEMENT SAMENVATTING 5
3. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN 7
4. DECENTRALISATIES OVERHEID 11
5. GRONDEXPLOITATIES 12
6. VOORZIENINGEN EN SCHATTINGEN 14
7. INKOOP EN AANBESTEDING 17
8. ANALYSE VERMOGEN EN RESULTAAT 18
9. INTERNE BEHEERSING 22
10. VENNOOTSCHAPSBELASTING 24
11. OVERIGE BEVINDINGEN 25

Bijlagen

A: Niet-gecorrigeerde controleverschillen

B: Onafhankelijkheidsbevestiging en overige dienstverlening

C: Overzicht met de belangrijkste afkortingen

1. UITGANGSPUNTEN VAN DE CONTROLE

1.1. Controleverklaring

De jaarrekeningcontrole is uitgevoerd zoals overeengekomen in de opdrachtbevestiging. In het najaar van 2020 hebben wij de interimcontrole verricht, die gericht is op de interne beheersing binnen de voor ons relevante processen van de gemeente Moerdijk. De interimcontrole hebben wij afgesloten met een managementletter. De definitieve versie daarvan is op 1 december 2020 gerapporteerd.
De controle in het voorjaar 2021 is gericht op de jaarrekening 2020 zelf. De uitgevoerde werkzaamheden resulteren in een controleverklaring bij de jaarrekening 2020 en een nadere toelichting via dit verslag van bevindingen. De controleverklaring kent een voorgeschreven format en zullen wij separaat toezenden.

1.2. Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening. De reikwijdte van onze controle staat hierin omschreven. Er is gedurende het verloop van de controle over 2020 op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Tijdens de uitvoering van de controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2020 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

1.3. Onafhankelijkheid

- Astrium Overheidsaccountants B.V. (hierna: Astrium) is onafhankelijk van gemeente Moerdijk en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels en het beleid ten aanzien van onafhankelijkheid.
- Ons zijn geen relaties bekend tussen Astrium en de gemeente Moerdijk, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.
- Bijlage B bevat een nadere uiteenzetting van onze onafhankelijkheid.

1.4. Materialiteit

De materialiteit bij de planning en uitvoering van de jaarrekeningcontrole 2020 is € 1.364.061. Deze materialiteit vloeit voort uit het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol 2020 d.d. 10 september 2020, hetgeen voldoet aan de wettelijke minimumvereisten.

Goedkeuringstoleranties	Toelichting	Bedrag
Fouten	1% van de totale lasten (incl. reserve dotaties)	€ 1.364.061 (2019: € 1.233.660)
Onzekerheden	3% van de totale lasten (incl. reserve dotaties)	€ 4.092.182 (2019: € 3.700.980)
Rapporteringstoleranties		
Fouten	cf. controleprotocol Moerdijk	€ 100.000
Onzekerheden	cf. controleprotocol Moerdijk	€ 100.000

1.5. WNT

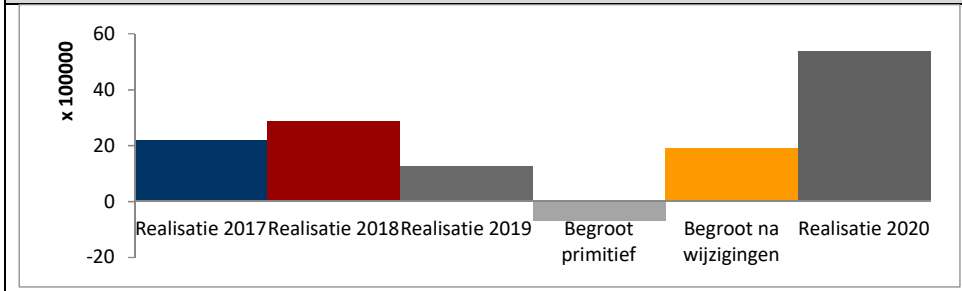
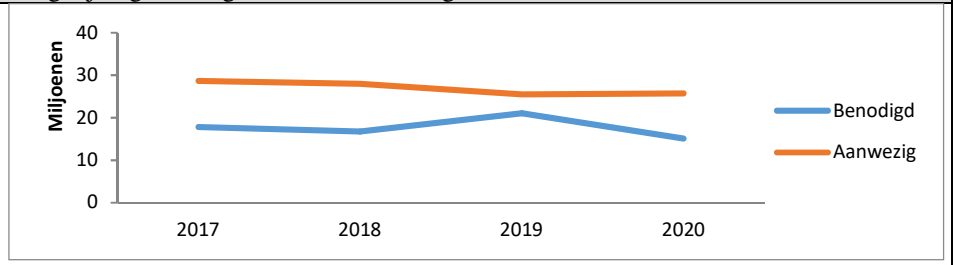
De verantwoording op basis van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in de jaarrekening hebben wij gecontroleerd met inachtneming van het specifiek daarvoor van toepassing zijnde controleprotocol, waarbij een afwijkende (lagere) materialiteit geldt.

1.6. SiSa regelingen

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole. Later in de rapportage komen wij terug op onze controlebevindingen ten aanzien van de SiSa regelingen en verantwoorden wij de verplicht voorgeschreven SiSa tabel met bevindingen.

2. MANAGEMENT SAMENVATTING

Uitkomsten jaarrekeningcontrole	Bestuurlijke aandachtspunten
• Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2020 een goedkeurende controleverklaring te verstrekken. Ons oordeel omvat zowel de getrouwe weergave van vermogen en resultaat als de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties. • Het jaarverslag bevat de vereiste aspecten en is verenigbaar met de jaarrekening. • De in de jaarrekening gehanteerde continuïteitsveronderstelling is aanvaardbaar. • Uit de actualisatie van de grondexploitaties komt een positief resultaat naar voren van 2,4 mio. Deze wordt voornamelijk veroorzaakt door complex Vlinderbuurt en Waterwijk. De waardering van de grondexploitaties is sterk afhankelijk van inschattingen van het college van toekomstige kosten en opbrengsten en hoewel wij die adequaat vinden, blijven inschattingen altijd onzeker en is het van groot belang de ontwikkelingen nauwgezet te volgen.	• De gevolgen van de Coronacrisis voor de samenleving is enorm. In de jaarrekening is een afzonderlijke Coronaparagraaf opgenomen waarin de effecten bij de gemeente in kaart zijn gebracht. Daarnaast zijn de gevolgen ook per programma toegelicht. Hoewel een goede inschatting van de financiële impact van de coronacrises lastig is, staat de continuïteit van de gemeente niet ter discussie. In de berekening van het benodigde weerstandsvermogen wordt een bedrag van € 1 miljoen meegenomen. De ontwikkelingen blijven uw continue aandacht vragen. • De gemeente en de Gemeenschappelijke Regeling Werkplein Hart van West-Brabant (GR Werkplein) is vanwege de urgentie van de coronacrisis voortvarend aan de slag gegaan met de Tozo regeling. De benodigde snelheid bij de totstandkoming en uitvoering van de Tozo impliceert dat er gevoeligheden en risico's zijn met betrekking tot de rechtmatigheid en misbruik en oneigenlijk gebruik. Desalniettemin geldt voor de Tozo dat de uitkeringen rechtmatig moeten worden verstrekt en dat misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) zoveel mogelijk moet worden voorkomen. In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording 2021 vragen wij de gemeente toezicht te houden op het M&O-beleid van het Werkplein en de herstelacties die hieruit voortvloeien. • Ten aanzien van coronacompensatie Jeugdzorg en Wmo zijn op landelijk niveau specifieke afspraken gemaakt tussen VNG, zorgaanbieders, I-Sociaal domein, met betrokkenheid van het ministerie van VWS, BZK en de NBA. Te denken valt aan continuïteitsbijdragen en meerkosten. Wij adviseren de gemeente deze afspraken de blijven monitoren en de impact hiervan op de rechtmatigheidsverantwoording 2021 tijdig in kaart te brengen.

Financiële resultaten	Vergelijking benodigd weerstandsvermogen
	
Uw gemeente realiseert positieve resultaten in de afgelopen jaren. Daarbij wordt gemeld dat in 2020 het positieve resultaat voor bestemmingen €19 mio bedraagt en door €13,4 mio toevoegingen aan reserves is gedaald. Het positieve resultaat 2020 van €5.612K bevat overigens incidentele baten van (per saldo) €1.484K.	Uit de paragraaf Weerstandsvermogen blijkt dat de aanwezige weerstandscapaciteit voldoende is gelet op de onderkende financiële risico´s van uw gemeente. De ingeschatte financiële risico's kunnen, mochten ze zich voordoen, volledig opgevangen worden met de beschikbare weerstandscapaciteit. De weerstandsratio komt uit op 1,7. De door de raad bepaalde streefwaarde bedraagt 1,0.

3. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

3.1. Eindoordeel naar aanleiding van de jaarrekening controle

Op basis van de door ons verrichte werkzaamheden zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring af te geven bij de jaarrekening 2020 van uw gemeente. Deze goedkeurende strekking betreft zowel de getrouwe weergave van vermogen en resultaat in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) als de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties.

Op basis van onze werkzaamheden zijn wij van mening dat de in de jaarrekening gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Op de geconstateerde - niet gecorrigeerde - controleverschillen komen wij afzonderlijk terug. Ze zijn gespecificeerd in bijlage A van dit verslag.

Daarnaast hebben wij vastgesteld dat het jaarverslag de minimale wettelijk voorgeschreven informatie bevat, dat de inhoud van dit verslag geen tegenstrijdigheden bevat met de door ons gecontroleerde jaarrekening en dat het jaarverslag geen materiële afwijkingen bevat voor zover wij dat vanuit onze controle kunnen beoordelen. In de WNT verantwoording hebben wij geen fouten of onzekerheden bij onze controlewerkzaamheden aangetroffen.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de in de SiSa bijlage opgenomen specifieke uitkeringen geen fouten of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

3.2. Vermogen en resultaat

Het gerealiseerd resultaat (inclusief de mutaties in de reserves) bedraagt € 5.611.819 positief versus een begroot positief resultaat (na wijziging) van €1.925.000. In het positieve resultaat 2020, zijn ook incidentele lasten verwerkt van € 1.483.819 (per saldo), die het resultaat negatief hebben beïnvloed (zie pag 60 jaarrekening).

Bij het vaststellen van de jaarrekening verzoekt het College aan de Raad om onder meer niet bestede gelden (voor lopende projecten) opnieuw beschikbaar te stellen in het volgende verantwoordingsjaar. Deze overheveling vindt plaats door het beschikbaar stellen van exploitatiebudgetten ten laste van het rekeningresultaat op basis van het besluit tot resultaatbestemming (gelijktijdig met besluit tot vaststelling jaarrekening).

Sociaal Domein

Kosten Jeugdhulp en Wmo

Inzake de kosten Jeugdhulp en de Wmo steunt gemeente Moerdijk op interne controle werkzaamheden en de controleverklaring en financiële productieverantwoordingen van zorgaanbieders. De onzekerheid omtrent voldoende en geschikte controle-informatie over de prestatielevering is door interne controle afdoende vorm gegeven in de werkplannen en ondervangen door de aanvullende controles.

PGB-budget

De PGB's voor Jeugdhulp en Wmo worden door gemeente Moerdijk toegekend. De sociale verzekeringsbank (SVB) treedt op als serviceorganisatie voor de gemeente voor de behandeling en verwerking van deze PGB's. De controleverklaring van de SVB is op 12 maart 2021 verstrekt. Evenals voorgaande jaren heeft de accountant van de SVB een verklaring met beperking verstrekt. De controleverklaring van de SVB geeft ook in 2020 onvoldoende zekerheid over de getrouwe en rechtmatige aanwending van de PGB-lasten van de gemeente en dat de rechtmatigheid van de betalingen nog niet voldoende zijn voor een goedkeurende verklaring. Deze onzekerheid is echter ondervangen doordat de gemeente aanvullende interne controles heeft verricht op de prestatielevering. Hiermee is deze onzekerheid ondervangen en derhalve niet meegenomen in de foutenevaluatie.

In hoofdstuk 4 gaan wij nader in op het Sociaal domein.

3.3. Grondexploitaties

Gemeente Moerdijk heeft de exploitatieberekening van de grondexploitaties ten behoeve van de jaarrekening 2020 geactualiseerd. Wij hebben vastgesteld of de uitgangspunten aanvaardbaar zijn. De waarde van de balanspost voorraden per eind 2020 in de balans van gemeente Moerdijk bedraagt €281K (2019: € 3.688K) na aftrek verlies voorzieningen. De boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden is als volgt opgebouwd:

Project	Risico		Boekwaarde 31.12.2020	Genomen verlies cq. voorziening (cumulatief)	Balans-waarde 31.12.2020	In 2020 genomen winst
Woningbouw						
Dorpshart Steenweg - Moerdijk	Midden	Voor dit project wordt een negatief (verliesgevend) eindresultaat verwacht van ruim € 2,4 mio. In de balans heeft dit project een balanswaarde van -€ 0,3 mio eind 2020 (vanwege een verliesvoorziening van ruim € 2,4 mio). De gemeente heeft bewust gekozen voor dit project en weet vanaf de start dat dit een verliesgevend project is. De nog te realiseren opbrengsten zijn beperkt (€ 283K) ten opzichte van de nog te maken kosten (€ 621K). Het risico van dit project is midden, gezien de omvang van de nog te maken kosten en het feit dat het project een looptijd heeft tot 2022.	2.073	-2.411	-338	-

Havenfront - Willemstad	Laag	De openbare ruimte is als onderdeel van dit project door Ballast-Nedam formeel nog niet overgedragen aan de gemeente, wel vindt er inmiddels onderhoud plaats door de gemeente.	-20	-13	-33	-
Vlinderbuurt – St Buiten	Midden	Voor dit project wordt een positief (winstgevend) eindresultaat verwacht van ruim €1,2 mio. In de balans heeft dit project een boekwaarde van -€1 mio eind 2020 (meer opbrengsten dan kosten gerealiseerd). Op basis van de voorschriften heeft in 2020 reeds een tussentijdse winstneming plaatsgevonden van € 268K.. De geprognosticeerde opbrengst van € 0,5 mio is gebaseerd op een prijs per vierkante meter. Hoewel de omvang van deze nog te realiseren opbrengst nog significant is, wordt hier geen groot risico voor verwacht.	-1.047	-	-1.047	268
Even. Terrein - Klundert	Laag	Ondanks de trage kaveluitgifte is het nog steeds de verwachting dat de openbare ruimte in 2021 kan worden aangelegd. Dit blijft echter afhankelijk van de snelheid van de kaveluitgifte en oplevering van deze woningen. Enkele woningen zijn reeds opgeleverd.	-421	-	-421	-
Stoofstraat - Zevenbergen	Midden	Voor dit project wordt een positief (winstgevend) eindresultaat verwacht van ruim €0,7 mio. In de balans heeft dit project een boekwaarde van €1,3 mio eind 2020 (meer kosten dan opbrengsten gerealiseerd). De nog te realiseren opbrengsten zijn significant (€ 2.344K) ten opzichte van een beperkt bedrag aan nog te maken kosten (€ 364K). De geprognosticeerde opbrengst van € 1,3 mio is gebaseerd op een prijs per vierkante meter. Het risico van dit project is midden omdat de geraamde opbrengst nog volledig gerealiseerd moet worden maar wel biedingen hebben plaatsgevonden. Deze hebben geleid tot een hogere opbrengst dan verwacht.	1.315		1.315	-
Sporenbergstraat – Zevenb. Hoek	Hoog	In juli 2020 heeft de raad het projectplan en de exploitatie vastgesteld. Hierdoor is het complex een grondexploitatie geworden in 2020. Het gaat om voormalige voetbalvelden waarop woningbouw zal worden gerealiseerd. Het project heeft een looptijd tot 2023 waarbij opbrengsten worden verwacht van 1,5 mio.	889	-85	804	-
Molenstraat - Zevenbergen	Laag	Ten opzichte van vorig jaar is de verlies prognose ruim €88K verslechterd. Het totale verlies wordt nu ingeschat op €748K, waarvoor een voorziening is gevormd. De opbrengsten zijn grotendeels verantwoord in 2020. Er worden nog kosten verwacht van 0,1 mio. Wij schatten het risico van dit project daarom als laag in.	612	-748	-136	-
Waterwijk – Fijnaart West	Hoog	In mei 2020 heeft de raad het projectplan en de exploitatie vastgesteld. Voor dit project wordt een positief (winstgevend) eindresultaat verwacht van ruim €3,6 mio. In de balans heeft dit project een boekwaarde van €0,2 mio eind 2020.De geprognosticeerde opbrengst van € 6,3 mio is gebaseerd op een prijs per vierkante meter. Het risico van dit project is hoog omdat de geraamde opbrengst nog voor een groot deel gerealiseerd moet worden.	233	-	233	523
Tankstation – Standdaarbuiten	Laag	Begin 2020 is de vergunning verstrekt. In 2020 is de grond aangekocht, groenvoorzieningen zijn aangelegd en het tankstation is gerealiseerd.	-96	-	-96	-
Totaal woningbouw			**3.538**	**-3.257**	**281**	**791**

Het project Molenstraat-Zevenbergen kende een veel grotere boekwaarde (beginbalans €2,6 mio). De significante daling in 2020 is veroorzaakt door gerealiseerde verkopen ad 2,1 mio. Ook project Waterwijk-Fijnaart West kende een veel grotere boekwaarde (beginbalans €1,6 mio). De significante daling in 2020 is veroorzaakt door gerealiseerde verkopen ad 2,6 mio.

Caldic gronden (onderdeel Materiële vaste activa)
Deze post is op de balans opgenomen voor waarde van € 6 miljoen. Deze gronden zijn gewaardeerd op de vooruitbetaling van de gemeente Moerdijk aan de Provincie Noord-Brabant. Omgerekend naar een m2-prijs vertegenwoordigt deze grond een waarde in de classificatie zware bedrijvigheid. In december 2018 is de koopakte gepasseerd, waardoor de gemeente eigenaar is geworden van deze grond. De post staat daarom in de balans onder Materiële vaste activa. Wij hebben vernomen dat de gemeente voornemens is om de bestemming te wijzigen waardoor de m2-prijs aanzienlijk zal dalen. Wij willen u erop wijzen dat bij doorvoering van de bestemmingswijziging de gemeente rekening moet houden met een afwaardering van circa € 5 miljoen. Dit is tevens opgenomen in de berekening van het benodigd weerstandsvermogen (onderdeel LPM)

Onze conclusie is dat wij kunnen instemmen met de schattingen die door het College zijn gemaakt bij de actualisatie van de complexen en daarmee ook met de uitkomsten van deze actualisatie. In hoofdstuk 5 gaan wij nader in op de controle alsmede de uitkomsten daarvan inzake de grondexploitaties.

3.4. Voorzieningen / schattingen

De voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en de voorzieningen ter egalisering van kosten zijn naar hun aard gebaseerd op veronderstellingen en schattingen van het management en het college.

Zij schatten op basis van hun kennis van de gemeente en haar omgeving in wat het effect van de te voorziene risico's, verplichtingen en kosten zal zijn in de komende jaren, en wat de omvang van de voorziening moet zijn. Daarnaast is de waardering van de grondexploitaties gezien hun aard gebaseerd op veronderstellingen en schattingen van het management en het college.

Wij hebben voor deze gebieden het proces beoordeeld waarmee het management schattingsposten ontwikkelt, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Indien nodig hebben wij specialisten ingeschakeld (bijv. taxateurs en belastingspecialisten) bij het beoordelen van de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving.

Wij zijn van mening dat de verslaggevingspraktijken en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent worden gebruikt.

4. DECENTRALISATIES OVERHEID

4.1. Inleiding

Het College van de gemeente Moerdijk is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening. Bij het sociaal domein is de gemeente echter afhankelijk van diverse partijen, zoals de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en tal van zorgaanbieders. Om verantwoording af te kunnen leggen over de lasten die samenhangen met het sociaal domein is de gemeente daarom afhankelijk van het verkrijgen van betrouwbare verantwoordingsinformatie van deze partijen. Uw gemeente heeft in aanloop naar de jaarrekeningcontrole, veel energie gestopt in de verantwoording van de geldstromen die samenhangen met de decentralisaties. Hierdoor zijn er geen materiële bevindingen geconstateerd voor de jaarrekening 2020.

De gemeente heeft in 2020 onder andere de volgende verbeteringen doorgevoerd op het gebied van de (financiële) beheersing van de financiële stromen binnen het sociaal domein:

- Uw gemeente heeft zelf (een deel van) de controle van de persoonsgebonden budgetten (PGB) uitgevoerd.
- Er is tijdige communicatie met de zorgaanbieders geweest over het proces en de verwachtingen ten aanzien van de controle op de prestatielevering.
- Uw gemeente heeft diverse controles uitgevoerd om de zogenaamde 'prestatielevering' vast te stellen. Dit alles heeft er voor gezorgd dat de onzekerheden omtrent het sociaal domein fors zijn weggenomen.

4.2. Jeugdzorg

Uw gemeente heeft voor de financiële verantwoording van de Jeugdzorg aansluiting gezocht met de ontvangen informatie vanuit Regio Jeugdhulp West-Brabant. Hieruit blijkt- net als vorig jaar – dat een goede schatting van de onderhanden werk positie niet mogelijk is. Derhalve is ook dit jaar weer gekozen om de omvang van de maximale resterende verplichting van de nog onderhanden zijnde cq. lopende zorgtrajecten te verantwoorden onder de niet uit de balans blijkende verplichtingen. Het betreft een bedrag van € 1,55 miljoen (2019: € 2,7 miljoen).

5. GRONDEXPLOITATIES

5.1. Algemeen

De gemeente heeft een portefeuille van grondexploitaties ad €281k waarin een actief grondbeleid wordt gevoerd. Dit saldo is opgebouwd uit een bruto boekwaarde van € 3.538k en een verlies voorziening ad € 3.257k. De omvang van de boekwaarde van de grondexploitaties wordt voornamelijk veroorzaakt door de positieve boekwaarden (investeringen > opbrengsten) van Stoofstraat – Zevenbergen en Sporenbergstraat – Zevenbergsche Hoek en de negatieve boekwaarde (opbrengsten > investeringen) van de Vlinderbuurt – St. Buiten.

De grondexploitaties worden jaarlijks herzien door het College en ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad. De gemeente stelt de exploitatie waar nodig geacht bij en vertaalt dit naar financiële gevolgen voor de netto contante waarde van de grondexploitatie. Omdat de actualisatie ook een bijstelling van de kredieten (budgetrecht) kan inhouden, is het van belang de voorgestelde aanpassingen kritisch te (blijven) beoordelen.

5.2. Gehanteerde parameters

De gemeente Moerdijk heeft voor haar grondexploitaties een opbrengstenstijging van 0% en een kostenstijging van 1,8% gehanteerd. Gezien de huidige marktomstandigheden is de hantering van 0% voorzichtig te noemen. De complexen bij gemeente Moerdijk kennen een relatief korte looptijd. Waterwijk heeft een looptijd tot 2027 waarbij in 2020 reeds gronden zijn verkocht ad 2.6 mio . De nog te maken kosten worden geïndexeerd tegen 1,8% welke naar onze mening een voorzichtige schatting betreft. Wij adviseren de gemeente om projecten met een doorlooptijd verder 2023 het percentage voor de kostenstijging evalueren gezien de stijgende inflatie in de huidige markt. Tijdens de controle over het boekjaar 2020 heeft dit niet tot bijzonderheden of aanpassingen geleid.

De rekenrente is gebaseerd op de werkelijk betaalde rente over het vreemd vermogen. Uit eigen nacalculatie van Astrium zijn geen afwijkingen geconstateerd boven de rapportagegrens.

5.3. Planning en programmering

Ten aanzien van planning zien wij dat de genoemde exploitaties een relatief korte doorlooptijd c.q. verwachte einddatum kennen. We willen hierbij benadrukken conform notitie BBV dat exploitaties met een langere looptijd meer onzekerheden en schattingselementen bevatten waardoor toekomstige opbrengsten en kosten lastig aannemelijk zijn te maken. Om hierover voldoende controlezekerheid te krijgen hebben wij met behulp van "backtesting" inzicht gekregen in de kwaliteit van de inschatting door het College (oftewel wat betrof inschatting vorig jaar versus realisatie).
In het kader van "backtesting" en nog te realiseren opbrengsten en kosten merken wij het volgende op:

- De doorlooptijd van de exploitaties zijn relatief kort en blijven binnen de 10-jaarstermijn zoals aangeduid door de Commissie BBV.
- Het onderbouwen van toekomstige verkopen blijft interpretabel. Uit de interesses en gerealiseerde verkopen 2021 delen wij het gemeentelijk standpunt inzake de planning van de toekomstige verkopen.

Uit de “backtesting” en nog te realiseren opbrengsten en kosten constateren wij dat het college adequaat ingespeeld heeft op zowel planning als programmeringen. Deze wijzigingen heeft u verwerkt in de exploitaties en hebben geresulteerd in enkele aanpassingen in de waardering (positief en negatief) inzake woningbouw.

6. VOORZIENINGEN EN SCHATTINGEN

6.1. Voorzieningen

Wij hebben gecontroleerd of de voorzieningen van gemeente Moerdijk toereikend zijn. Daarbij hebben we specifiek beoordeeld of de gevormde voorzieningen voldoen aan de eisen en voorwaarden van het BBV. In artikel 44 van het BBV is opgenomen dat voorzieningen (alleen) gevormd moeten worden voor:

1. Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
2. Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
3. Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
4. Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Overigens geldt dat altijd voldoende onderbouwing aanwezig dient te zijn alvorens een voorziening gevormd mag worden.
Enkele voorzieningen lichten wij toe, vanwege gewijzigde uitgangspunten of vanwege de bijzondere situatie:

Voorziening pensioen wethouders
De voorziening wethouders is bepaald op basis van recente actuariële berekeningen. Vanwege de verlaging van de voorgeschreven rekenrente is een extra dotatie van € 200k gedaan aan de voorziening wethouders. Hiermee voldoet de voorziening wethouders aan de BBV-voorschriften.

Voorziening riolering
Ultimo 2020 staat er een voorziening riolering gepresenteerd onder de voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is ad €21,9 miljoen (2019 € 20,1 miljoen). Deze voorziening is conform de notitie riolering van de Commissie BBV onder deze categorie gerubriceerd gezien op basis van het bestaande onderhoudsplan het niet mogelijk is om een onderscheid te maken in groot onderhoud, vervangingsinvesteringen en tariefegalisatie.

Bovenstaande situatie was in het kader van de vergelijkbaarheid van gemeenten en het voldoen aan de notitie riolering niet wenselijk. In 2019 was de uitwerking van het nieuwe rioleringsplan onderhanden, dat later in het jaar vastgesteld zou worden. Destijds is geadviseerd om bij het nieuwe rioleringsplan tevens de vereisten conform de notitie riolering in acht te nemen. Dit advies is opgevolgd, maar de opstelling en vaststelling van het nieuwe plan was door omstandigheden met een jaar vertraagd. Het nieuwe GRP is door de raad op 24 september 2020 vastgesteld voor de periode 2021-2024. Daarmee voldoet de voorziening en onderbouwing aan de notitie riolering van de Commissie BBV.

De gemeente Moerdijk classificeert de voorziening riolering als een voorziening artikel 44 lid 2 van het BBV (van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden). De mutatie op deze voorziening betreft het resultaat op het Product riolering. Het resultaat op het product riolering bestaat enerzijds uit de ontvangen rioolheffingen en anderzijds uit de kapitaallasten van de geïnvesteerde bedragen in riolering en de kosten voor klein en groot onderhoud aan de rioleringen. Deze verwerkingswijze is conform het BBV.

Overall:
Er zijn geen bijzonderheden in onze controlewerkzaamheden geconstateerd voor de voorzieningen waardoor de voorzieningen door ons toereikend worden geacht.

Het college is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant beoordelen wij deze schattingen:

Belangrijke schattingen	**Mate van subjectiviteit**	**Onze beoordeling**		**Toelichting**
		2020		
Waardering van grond en gebouwen inclusief afschrijvingen	Laag	●		De afschrijvingstermijnen zijn vergelijkbaar met de termijnen die wij bij andere gemeenten zien. Er zijn geen indicaties dat de afschrijvingstermijnen niet zijn afgestemd op de economische levensduur van de activa.
Waardering van de In exploitatie genomen gronden (balanspost Voorraden) en niet in exploitatie genomen gronden (balanspost MVA)	Hoog	●		Wij vinden de waardering van de bouwgronden in exploitatie evenwichtig. Zie toelichting grondexploitaties paragraaf 5.2.

Voorzieningen	Gemiddeld			De saldi in de voorzieningen worden jaarlijks geactualiseerd en op een consistente wijze berekend. Aan de voorzieningen liggen toereikende berekeningen en onderbouwingen ten grondslag. Hiermee kwalificeren wij de gehanteerde wijze van voorzieningen bepalen als evenwichtig.
Waardering van deelnemingen en uitzettingen (Financiële Vaste Activa)	Laag			Er zijn geen indicaties dat een afwaardering van de boekwaarde van een deelneming of uitzetting noodzakelijk is.
Waardering debiteuren	Laag			Minimaal jaarlijks wordt de voorziening voor dubieuze debiteuren geactualiseerd. Wij kunnen ons vinden in de wijze waarop de voorziening voor de diverse soorten vorderingen bepaald is.

Legenda:

7. INKOOP EN AANBESTEDING

Het normenkader voor de rechtmatigheidscontrole, zoals vastgesteld door de raad, bevat onder andere de Europese aanbestedingswetgeving. Bij onze jaarrekeningcontrole hebben wij aan de hand van een door uw organisatie uitgevoerde crediteurenanalyse gecontroleerd of de Europese aanbestedingswetgeving gedurende boekjaar 2020 is nageleefd. Naast inzicht in de rechtmatigheid van individuele dossiers geeft deze analyse ook inzicht in de beheersing van het inkoopproces, die (ook) het naleven van de aanbestedingswetgeving moet waarborgen. Daarbij zijn ons de volgende zaken opgevallen:

- De organisatie heeft zelf een zorgvuldige inkoopanalyse uitgevoerd. Wij hebben vastgesteld dat de organisatie voldoende aandacht heeft voor het naleven van de Europese aanbestedingsregels. Wij adviseren hieraan in de organisatie continue aandacht te blijven geven waardoor de benodigde gedragsverandering bij degenen die inkopen gestimuleerd wordt. Het is van belang dat uw inkopers voldoende kennis en ervaring krijgen met betrekking tot de voorbereiding en uitvoering van hun inkopen.
- Interne controle heeft de risico-analyse en controle-aanpak per proces uitgewerkt in werkprogramma's. Wij erkennen dit als een adequate werkwijze in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording 2021. Bij het specificeren van de relevante wetsartikelen uit de Aanbestedingswet 2012 bevelen wij de Gids proportionaliteit (per 1 juli 2020) aan welke door de Rijksoverheid is gepubliceerd.
- We hebben vastgesteld dat de contracten worden vastgelegd in Negometrix. Wij adviseren de gemeente deze goede stappen richting adequaat contractenbeheer door te zetten voor de komende jaren. Hiervoor graag specifieke aandacht voor de volledigheid van de contracten en aflopende contracten.
- Wij merken op dat bijzondere aandachtsgebieden binnen de aanbestedingen ICT en inhuur derden betreffen. Bij ICT gerelateerde opdrachten kunnen er discussies ontstaan over de vraag of er sprake is van nieuwe opdrachten. De gemeente is voor haar IT omgeving grotendeels afhankelijk van één bepaalde leverancier. Hierdoor is het lastig voor andere leveranciers aansluiting te vinden op het bestaande systeem. Graag willen we de organisatie aanbevelen om voor nieuwe applicaties of andere IT gerelateerde opdrachten de afwegingen voor de gekozen aanbestedingsprocedure duidelijk vast te leggen. We hebben voor de inhuur vastgesteld dat deze terecht via de DAS procedure van Flex-West-Brabant wordt ingekocht.

7.1. Naleving Europese Aanbestedingsrichtlijnen

In de jaarrekening controle hebben we conform het normenkader werkzaamheden uitgevoerd voor de naleving van de Europese Aanbestedingsplicht. Uit de uitgevoerde controlewerkzaamheden op de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen zijn geen materiële afwijkingen gebleken.

8. ANALYSE VERMOGEN EN RESULTAAT

8.1. Eigen vermogen

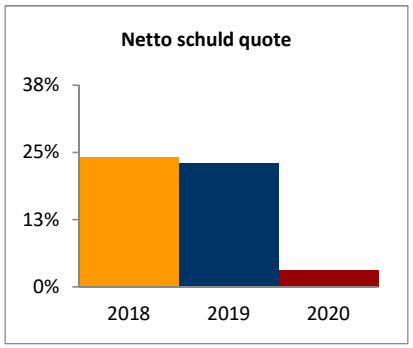
Het BBV kent een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling (het gerealiseerde saldo van baten en lasten) en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. De gemeente mag geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen muteren.

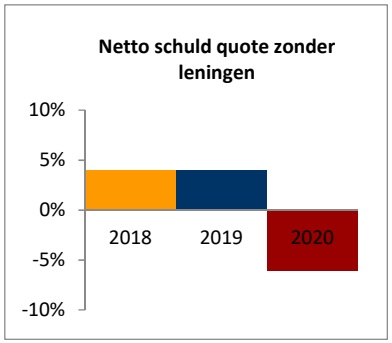
Om het resultaat van de jaarrekening goed te kunnen begrijpen, is het van belang dat u inzicht heeft in wat het effect op de reserves van uw gemeente is geweest (x € 1.000).

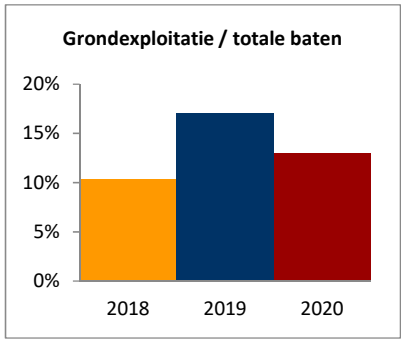
Resultaat 2020	**(x € 1.000)**
De totale baten van uw gemeente over 2020 bedragen:	133.199
De totale lasten van uw gemeente over 2020 bedragen:	-114.135
Het resultaat bedraagt (saldo baten en lasten programma's voor reservemutaties):	19.064
Gedurende het jaar heeft u reeds voor diverse zaken besloten gelden te reserveren. Deze gelden zijn in de reserves gestort:	-22.271
Tevens hebt u besloten tot het dekken van diverse uitgaven uit de reserves. Over 2020 betreft dit:	8.819
Per saldo gedurende het jaar gelden toegevoegd (meer gestort aan de reserves dan onttrokken):	-13.452
Gerealiseerd resultaat	**5.612**

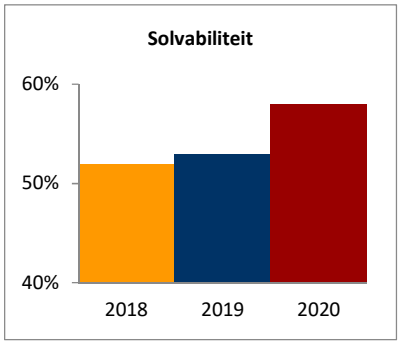
Kengetallen

Met betrekking tot de financiële positie zijn een aantal kengetallen te benoemen, die wij hieronder hebben weergegeven (in vergelijking met de afgelopen twee boekjaren):

Op basis van deze kengetallen zien wij de volgende ontwikkelingen in de financiële positie van uw gemeente:

- De netto schuld quote, bepaald door de langlopende schulden te delen door de totale baten, is significant gedaald tot 3%. Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald, wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast. De streefwaarde van dit kengetal voor een goede kwalificatie ligt ver onder de maximale streefwaarde 90% (inclusief leningen) of 130% (exclusief leningen).

- Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van de gemeente. Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteit, bepaald door het eigen vermogen te delen door het totale vermogen, was 53% en is gestegen naar 58%. De streefwaarde van dit kengetal voor een goede kwalificatie ligt >50%.

- De ratio grondexploitatie, zijnde de balanspositie grondexploitatie (bouwgronden in exploitatie) in verhouding met de totale baten, laat een dalend niveau zien van 17% naar 13%. De ratio bij uw gemeente blijft relatief laag, wat duidt op een laag risicoprofiel. De streefwaarde van dit kengetal voor een goede kwalificatie ligt <20%.

Hierna gaan we nader in op deze ratio's.

8.2. Financiële positie

Inclusief het resultaat 2020 bedraagt het eigen vermogen van de gemeente per ultimo 2020 € 99,54 miljoen. De reserves van uw gemeente zijn in 2020 met een bedrag van € 19,0 miljoen toegenomen.

De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Ultimo 2020 bedraagt dit solvabiliteitspercentage 58% (2019: 53%) waarmee de norm voor een goede kwalificatie van 50% van de VNG wordt gehaald en de gemeente wordt geclassificeerd met een laag risico.

De netto schuldquote bedraagt 3% (2019: 23%) .De ratio geeft aan in hoeverre de schulden zich verhouden tot de jaarlijkse inkomsten. Wij stellen vast dat ruim wordt voldaan aan de gehanteerde norm van 90% van de VNG en de gemeente op basis van de gangbare normen als een laag risico wordt onderkend.

8.3. Weerstandsvermogen

Ten einde een oordeel te geven over de financiële positie van de gemeente dienen naast het eigen vermogen ook de risico's zoals opgenomen in de risicoparagraaf te worden betrokken. In het jaarverslag zijn de risico's weergegeven in de paragraaf weerstandsvermogen (pag. 119 ev). Evenals voorgaande jaren worden de risico's periodiek geactualiseerd zodat een actueel inzicht bestaat in de risico's. Zo wordt ook dit jaar ingegaan op de - niet goed inschatbare - risico's als gevolg van de Coronacrises (als risico meegenomen voor € 1 mio).

Het is niet waarschijnlijk dat alle geïnventariseerde risico's zich gaan voordoen en daarom wordt gewerkt met een kans van optreden per risico. Per risico wordt daarnaast een schadebedrag / klasse gehanteerd. Vermenigvuldigd met de kans van optreden levert dat een potentieel schadebedrag op per risico. De omvang van de grootste geïnventariseerde risico's voor 2021 zijn in de paragraaf Weerstandsvermogen gecategoriseerd naar 10 Risicogebieden (pag 120 jaarverslag). De omvang van die Risicogebieden variëren van € 300.000 tot € 5.500.000. Het grootste risicogebied betreft de grondexploitaties / ruimtelijke projecten. Vorig jaar was binnen deze categorie een risico inzake project LPM ingeschat van €9,5 mio. Dit jaar is dit risico gedaald naar € 5,5 mio. De daling van € 4 mio is veroorzaakt door het groene licht van de Raad van State inzake het planologisch inpassingsplan LPM.

De individuele risico's worden in de paragraaf Weerstandsvermogen alleen tekstueel toegelicht zonder vermelding van de kwantificering per risico. Ter onderbouwing van de gepresenteerde risicogebieden bestaat er een nadere detaillering waarbij de verschillende afdelingen op basis van kans en impact de door hen geïdentificeerde individuele risico's kwantificeren. Daarbij maakt de gemeente onderscheid tussen structurele en incidentele risico's. De structurele risico's worden voor 2 jaar meegeteld, vanuit de veronderstelling dat na 2 jaren het risico vanuit de begroting kan worden gedekt.

Uitgaande van de ingeschatte 'schadebedragen' bedraagt het totaal van de nu geïnventariseerde risico's voor 2021 een bedrag van €15.100.000 (vorig jaar: €21.075.000). Ter afdekking van dit risico is binnen het eigen vermogen een algemene reserve beschikbaar van € 25.748.000. Het weerstandsratio's wordt berekend met de volgende formule: € 25.748.000 / €15.100.000 = 1,7.

Deze ratio waarde voldoet aan de minimale waarde van 1,0 die de gemeenteraad heeft bepaald.

8.4. Conclusie financiële positie

Gemeente Moerdijk beschikt over een financiële positie die goed scoort. De kengetallen liggen allen binnen de normen. Daarnaast geldt dat als de geïnventariseerde risico's zich inderdaad voordoen Moerdijk in staat is om de eventuele daaruit voortvloeiende tegenvallers, zoals nu onderkend, op te vangen.

9. INTERNE BEHEERSING

9.1. Samenvatting bevindingen managementletter 2020

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in december 2020 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle is primair gericht op de bedrijfsvoering binnen de gemeente met name de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens. Onze bevindingen, voortvloeiend uit de interim-controle, zijn vastgelegd in managementletter ten behoeve van het College. De samenvatting en conclusie uit de managementletter 2020 is als volgt:

Ons beeld is dat de administratieve organisatie en interne beheersing (de controles in de lijn, gecombineerd met de verbijzonderde interne controles) van gemeente Moerdijk ***voldoet aan de daaraan te stellen eisen****.*

De medewerkers die wij gesproken hebben, zijn betrokken bij de gemeente en hebben voldoende kennis van het taakveld waarin zij werkzaam zijn. Ten aanzien van de processen waarbij in het proces zelf nog onvoldoende interne controlewerkzaamheden zijn ingebouwd, zijn toereikende verbijzonderde interne controlewerkzaamheden ingeregeld. Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden kunnen wij hierdoor goed gebruik maken van deze uitgevoerde aanvullende werkzaamheden.

Daarnaast concluderen wij dat uw gemeente continue werkt om de interne beheersing nog verder te optimaliseren. Dit blijkt concreet uit het daadwerkelijk oplossen van diverse bevindingen vanuit de managementletter 2019 alsmede het accountantsverslag 2019, maar ook vanuit het kritisch blijven analyseren van de bestaande processen en procedures.

De gerapporteerde onderwerpen in de managementletter 2020 zijn / worden voortvarend opgepakt en in onderling overleg afgewikkeld. De onderwerpen met betrekking tot procesverbeteringen hebben wij een prioriteitsstelling meegegeven. Wij adviseren de gemeente deze onderwerpen gedurende de uitvoering te monitoren en de voortgang te bewaken. Tijdens de interimcontrole 2021 zullen wij de opvolging van onze adviezen beoordelen en hierover rapporteren in onze managementletter. Voor onze specifieke bevindingen en overige aanbevelingen verwijzen wij u naar de genoemde managementletter.

9.2. Interne controle

We hebben de werkzaamheden van interne controle beoordeeld in het kader van implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording 2021. Deze zijn toereikend vastgelegd in de werkplannen welke voor de relevante processen zijn opgesteld. De bevindingen zijn door interne controle vastgelegd in de overall rapportages waarin per proces zorgvuldig en nauwkeurig wordt ingegaan op de bevindingen.

Wij vragen de organisatie nog wel aandacht voor de volgende zaken:

- Risicoanalyse op basis van alle financiële stromen. De processen/stromen welke momenteel worden beoordeeld achten wij als voldoende. Wel adviseren we de gemeente alle relevante processen in kaart te brengen op basis van de financiële stromen zoals verwerkt in de financiële administratie.
- Bepalen omvang werkzaamheden. Wij adviseren interne controle om de verantwoordingsgrens af te stemmen met de gemeenteraad en te verwerken in het controleprotocol.
- Vastlegging objectieve bepaling steekproeven. We adviseren de gemeente om de objectieve bepaling van de steekproeven vast te leggen in het controleplan.

10. VENNOOTSCHAPSBELASTING

10.1. Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 vallen gemeenten (voor bepaalde activiteiten onder bepaalde voorwaarden) onder de werking van de Wet op de vennootschapsbelasting (Vpb). Deze wijziging is ingevoerd om publiekrechtelijke lichamen op dezelfde wijze te behandelen als private organisaties. Uw gemeente heeft de activiteiten destijds geïnventariseerd die (mogelijk) belastingplichtig zijn als gevolg van de invoering van de vennootschapsbelasting.

Destijds heeft de gemeente deze activiteiten nader geanalyseerd, waarbij zij gemotiveerd heeft aangegeven of, en in welke mate, de vennootschapsbelasting van toepassing is. De belastbare activiteiten waren in eerste instantie ingeschat voor de grondexploitatie-activiteiten, verkoop van reststromen afval en de Haven-activiteiten, waarmee relatief beperkte baten en lasten samenhangen. De belastingdienst heeft later teruggekoppeld dat alleen de verkoop van reststromen afval en de Haven activiteiten belastbaar waren. Bij herrekening bleken die Haven-activiteiten niet winstgevend, waardoor geen VPB van toepassing was.

De situatie met betrekking tot de aangiften en aanslagen is bij Moerdijk als volgt:
2016: verschuldigde belasting aangifte € 6.631. (ingediend op 28-05-2019)
2017: verschuldigde belasting aangifte € 19.734. (ingediend op 29-08-2019)
2018: verschuldigde belasting aangifte € 11.638 (ingediend op 30 juni 2020)
Er zijn nog geen definitieve aanslagen over deze jaren ontvangen.

Voor de jaren 2019 t/m 2021 is een voorlopige aanslag aangevraagd:
2019: Belastbaar bedrag € 86.621, verschuldigde belasting € 16.457 (dagtekening aanslag 26-01-2019)
2020: Belastbaar bedrag € 86.858, verschuldigde belasting € 14.331 (aangevraagd 29-02-2020)
2021: Belastbaar bedrag € 86.621, verschuldigde belasting € 12.993 (aangevraagd 30-01-2021)

We willen u erop attenderen om alert te blijven op VPB-plichtige activiteiten en dit tussentijds te blijven monitoren. Het verrichten van nieuwe activiteiten kan leiden tot een VPB-plicht en vraagt derhalve om een evaluatie. Met betrekking tot de voorlopige aanslag 2021 geldt dat er op dit moment een (post) QuickScan wordt gemaakt voor het jaar 2021 e.v. om te zien of er VPB-plichtige activiteiten plaatsvinden, waardoor Moerdijk ‘door de fiscale ondernemingspoort komt’.

11. OVERIGE BEVINDINGEN

11.1. Wijziging in verslaggevingsvoorschriften en overige wet- en regelgeving

In de jaarrekening 2020 zijn geen stelsel- of schattingswijzigingen verwerkt.

De gemeente heeft de jaarrekening conform het BBV opgesteld, waaronder de opname van de verplichte bijlage met taakvelden.

11.2. Bevestiging van het college

Wij zullen van het College een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin zij aangeeft alles gemeld te hebben wat een belangrijke invloed op het financiële beeld van de jaarrekening 2020 kan hebben.

11.3. Bevestiging van het college

Er zijn geen meningsverschillen met het management noch het College geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door de medewerkers en het College van uw gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

11.4. Wet Normering Topinkomens (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen. Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd, beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging van € 201.000 niet te boven gaan.

Uit de werkzaamheden blijkt dat in 2020 voor de topfunctionarissen geen sprake van een overschrijding van de grensbedragen en dat de WNT juist is verantwoord in de jaarstukken.

<u>Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd</u>

In overeenstemming met het controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is. In onze controleverklaring hebben wij bovenstaande expliciet opgenomen.

11.5. Single Information Single Audit (SiSa-Bijlage)

De procedure die uw gemeente moet naleven bij de aanlevering van de bestanden aan het CBS is niet wezenlijk gewijzigd. Uw gemeente dient in een vast, voorgeschreven stramien een zevental documenten aan het CBS te leveren. De SiSa-bijlage die opgenomen is in de jaarrekening, is opgesteld door gemeente Moerdijk. Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2020. Hierbij stellen wij de juistheid van de gegevens in de SiSa-bijlage vast.

Wij willen benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Indien een '0' is ingevuld, zijn wij bij uw organisatie nagegaan of deze terecht is ingevuld. Medewerkers van uw gemeente hebben dit aan ons bevestigd.
In het kader van de totstandkoming van de SiSa-bijlage merken wij nog het volgende op. Bij de meest recente review van de Audit Dienst Rijk (ADR) van de accountantscontrole van de SiSa-bijlagen 2020 (de zogenaamde single review) hebben wij gemerkt dat deze dienst (zeer)kritisch is op de kwaliteit van de aangeleverde SiSa-bijlagen door de gemeenten en de hierop uitgevoerde accountantscontroles.

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2020 in het kader van SiSa zijn verantwoord. Wij doen dit met een tabel, die wij ook opnemen als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke, financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Uit de hierna volgende SiSa tabel blijkt dat wij bij onze controle geen fouten of onzekerheden hebben geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

Nr.	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in Euro's	Toelichting fout/onzekerheid
FIN B1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
BZK C1	Regeling Reductie Energieverbruik	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2020-2022 (OAB)	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
EZK F1	Aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
EZK F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 ParticipatieWet gemeentedeel 2020	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
SZW G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 ParticipatieWet Totaal 2018	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2020	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
SZW G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) Totaal 2018	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020	n.v.t.	-	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
VWS H4	Specifieke Uitkering Sport	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
VWS H8	Regeling Sportakkoord	n.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
	Conform SiSa voorschrift vermelden wij in deze tabel ook de strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening. Het betreft een goedkeurende strekking voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid.			

11.6. Fraude als onderdeel van de accountantscontrole

In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Hoewel wij een kritische houding hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, willen wij opmerken dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Wij hebben een fraudediscussie gevoerd binnen het controleteam en met de ambtelijke organisatie van gemeente Moerdijk. Tijdens dit overleg is gesproken of het management aanwijzingen en of vermoedens heeft gehad voor de mogelijke aanwezigheid materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken.

Van het management hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of de werknemers zijn betrokken die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing, of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn voor de jaarrekening.
Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die erop gericht waren om het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht.
Conclusie: Wij hebben tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2020 geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

11.7. Begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet. Deze normen dient de gemeenteraad zelf nader in te vullen en te concretiseren. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat het College belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig meldt aan de gemeenteraad, zodat de gemeenteraad hierover tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat het College inbreuk maakt op het budgetrecht van de gemeenteraad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Een overschrijding van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft door de accountant niet in alle gevallen te worden meegewogen in zijn oordeel. Essentieel is dat de raad nadere regels kan stellen wanneer:
1. kostenoverschrijdingen die zijn gecompenseerd door direct gerelateerde baten;
2. kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid en
3. kostenoverschrijdingen bij openeinderegelingen

moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat de accountant deze kostenoverschrijdingen niet betrekt bij de beslissing of hij al dan niet een goedkeurend rechtmatigheidsoordeel kan afgeven.

Daarnaast moet de accountant deze kostenoverschrijdingen – waarvan het College in de jaarrekening moet aangeven dat de raad deze nog dient te autoriseren – in het verslag van bevindingen aan de orde stellen. Extra lasten die zijn gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden, terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten en waarbij de raad nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid kijkt de accountant naar de lastenoverschrijdingen per programma (indien van toepassing in relatie met de batenoverschrijding).

De overschrijdingen zijn goed herkenbaar in de jaarrekening opgenomen in de “Analyse begrotingsrechtmatigheid” op pagina 61 en62 van de jaarrekening. Hier heeft de gemeente zelf een analyse opgenomen van de lasten overschrijdingen en investeringsoverschrijdingen die hebben plaatsgevonden. Uit die analyse blijkt dat geen van de overschrijdingen, voor zover opgetreden, mee hoeven te wegen in het rechtmatigheidsoordeel van de accountant.

Conclusie: De begrotingsoverschrijdingen zijn getoetst aan de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Geen van de begrotingsoverschrijdingen of overschrijdingen ten aanzien van de investeringskredieten tellen mee in ons rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening 2020.

11.8. Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen, die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen.

Op grond van artikel 393 lid 4, Titel 9 Boek 2 BW rapporteren wij onze bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking in dit verslag. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de controle van de jaarrekening niet specifiek is gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.
Wij zijn van mening dat voldoende maatregelen zijn getroffen om de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en informatievoorziening te waarborgen.

Bijlage A – Niet-gecorrigeerde controleverschillen

Aard van de fouten	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Niet van toepassing	N.v.t.	N.v.t.
Totaal fouten		
Aard van de onzekerheden	**Rechtmatigheid**	**Getrouwheid**
Niet van toepassing	N.v.t.	N.v.t.
Totaal onzekerheden		

Wij hebben van het College een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het College bevestigt dat geen sprake is van niet- gecorrigeerde fouten die, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening materieel (kunnen) zijn.

De totale omvang van de fouten is lager dan de tolerantie van 1% van de totale lasten (€ 1.364.061) en heeft derhalve geen gevolgen voor de strekking van onze goedkeurende controleverklaring.

De totale omvang van de onzekerheden is lager dan de tolerantie van 3% van de totale lasten (€ 4.092.182) en heeft derhalve geen gevolgen voor de strekking van onze goedkeurende controleverklaring.

Bijlage B – Onafhankelijkheidsbevestiging en overige dienstverlening

Bevestiging onafhankelijkheid
In overeenstemming met de Nederlandse Corporate Governance Code dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het College en de gemeenteraad.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen
Astrium beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersings- maatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.

- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Astrium.

- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.

- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.

- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.

- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Astrium wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een audit commissie of algemeen bestuur, overwegen wij ook een van deze beide instanties te raadplegen.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie
Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente
Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Astrium, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

Bijlage C – Overzicht met de belangrijkste afkortingen

EMITA	Executive master of IT-auditing
RA	Registeraccountant
RE	Register EDP-auditor
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
VIC	Verbijzonderde Interne Controle
PGB	Persoonsgebonden budget
SVB	Sociale Verzekeringsbank
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
vGRP	Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
AO/IB	Administratieve organisatie en interne beheersing
VPB	Vennootschapsbelasting
WNT	Wet Normering Topinkomens
SiSa	Single information Single Audit
BW	Burgerlijk Wetboek